

De dienstkring Rijnmond van Rijkswaterstaat, Rayon Europoort, heeft een fraai nieuw gebouw en daar hoort een fraai kunstwerk bij, dus werd Lara Almarcegui gevraagd het te maken. Wanneer ik hem erover bel, begrijp ik van het rayonhoofd dat de totstandkoming 'een buitengewoon stroperig proces' is geweest, en als ik eenmaal in het gebouw van Rijkswaterstaat sta, zie ik aan het gezicht van de werknemer die me ontvangt dat de woorden 'een buitengewoon stroperig proces' nog een understatement waren. Hier staat iemand op ontploffen.

Door de gang op de bovenverdieping word ik meegenomen naar een raam in de korte achterzijde van het bescheiden pand. Achter en naast een wat verwaarloosde landtong waarop onkruid geel bloeit, zie ik veel water, dat van de weidse blauwe hemel gescheiden wordt door een horizon met daarop een opeenvolging van kranen, gashouders, loodsen en gestapelde containers. Het moet er naar staal en de zee ruiken, naar cacao misschien, stookolie en brokken veekoek.

'Waar is het kunstwerk nou?' vraag ik mijn gastheer onnozel. Al wist ik van te voren wat ik kon verwachten, dat kunstnares Lara Almarcegui zich heeft gespecialiseerd in het laten braakliggen van lapjes grond en dat ze de frictie die daaruit voortvloeit als onderdeel van haar werk beschouwt, toch wil in deze omgeving die geen enkele toevoeging nodig heeft niet helemaal tot me doordringen waarop ik mijn blik moet richten.

'Nou , daar.' Een wijzende, afwijzende beweging.

'Wat bedoelt u?' vraag ik weer.

'Dat. Daar beneden. Die rotzooi. Ik ben een keer bij zo'n vergadering geweest, ik ben weggelopen. Als compromis hebben we gelukkig een picknicktafel neer mogen zetten. Je verzinkt alleen je enkels wanneer je er naartoe loopt.'

Ik neem maar gauw de trap en verdwijn naar buiten, naar de geel bebloede landtong achter het gebouw. Het stuk grond heeft de vorm van een langwerpige driehoek, die naar schatting van basis naar punt ruim honderd meter telt. Achteraan, op de punt, is het gras feller van kleur dan vooraan, het kon daar wel eens gemaaid zijn. Ja hoor, het is gemaaid, er lopen sporen van dikke banden naartoe, dit terrein ligt dus niet echt volledig braak. Ten behoeve van de scheepvaart staat er een geel bord met als opschrift het nummer 3003, plus een wit/rode pilaar, het zal wel voorschrift zijn om het gras daaromheen kort te houden. Dat is het nadeel van een project als dit: je gaat meteen fouten kijken, als een schoolfrik ga je onderzoeken of de kunstnares haar doelen wel heeft gehaald. Links van me, onbereikbaar vanwege een lang hek, ligt precies zo'n terrein als waarover ik nu loop, alleen heeft dat niet de betiteling 'kunst' gekregen. Over niet al te lange tijd zal de mens er zijn bouwhonger op botvieren, terwijl het van deze langwerpige driehoek de bedoeling is dat hij daarvoor tot 2018 is veiliggesteld.

Het waait zo hard, dat de wind mijn oren gebruikt om fluitgeluiden te maken. Zou het koolzaad zijn waar ik tussendoor loop, of heet de plant die zo mooi bloeit anders? Tussen het 'koolzaad' is veel modder te zien, waarschijnlijk is dit schrale grond. Toch zie ik ook iets kamille-achtigs, en nog een groeisel dat ik niet kan thuisbrengen. Een bioloog zou waarschijnlijk zeggen dat het pioniersplanten zijn, hij zou me vertellen dat zowel de wind als de vloedlijn zaden met zich meebrengen waarvan sommige hier wortel schieten. Dit is échte natuur, want dat wat wij in Nederland natuur zijn gaan noemen, wordt vrijwel volledig door onszelf gekozen, geleid en ingekapseld.

Tegen de tijd dat ik de picknicktafel heb bereikt, heb ik niet alleen aangewaide stukken

plastic en piepschuim gezien, maar ook brandnetels, distels, groot hoefblad en raadselachtiger kruid. Wanneer je hier zou determineren, zou je zeker vijftien soorten vinden. Hé, zuring, hé duizendblad, ook nog een dappere vlierstruik, vijftien soorten is te weinig, er groeien er hier wel dertig.

Sleepboten tuffen voorbij, maar er rustig vanaf de picknickbank naar kijken blijkt niet mogelijk te zijn, de wind giert te veel in mijn oren en maakt me duizelig. Modder zoveel mogelijk vermijdend loop ik - hé, wa's dat voor plant? - terug naar het gebouw waarin de elf mensen werken voor wie dit kunstwerk is geconcipieerd, voor wie Lara Almarcegui een reservaat heeft gecreeerd waarmee ze hen wil aanzetten tot nadenken over de spanning tussen natuur en cultuur. Je kunt er een kleine ontdekkingsreis doorheen maken, in ieder seizoen zal het je nieuwe verrassingen brengen. Beesten leven er vast ook. Het idee van waaruit de kunstenaar al jaren werkt, het veiligstellen van stukken wasteland, is op zichzelf statisch, maar het resultaat is dat niet, per dag is het aan veranderingen onderhevig.

'Nu ik het van dichtbij heb gezien, vind ik het toch bijzondere kunst,' zeg ik binnen tegen de man die mijn gastheer is. De weerspanning wil niet van zijn gezicht wijken, maar een van zijn collega's begint Lara Almarcegui zowaar te verdedigen. Misschien komt het allemaal toch goed tussen de kunstenaar en deze mensen wanneer de brochure met uitleg eenmaal gedrukt is, wanneer de speciale website www.braakliggendterrein.nl online gaat. Met een enigszins merkwaardige logica stelt Almarcegui daarin dat ze het meest bijzondere aan dit terrein van Rijkswaterstaat de belofte van mogelijkheden vond. 'Om de kwaliteit van de ruimte in stand te houden, besloot ik een project voor te stellen dat het stuk grond zou vrijwaren van enig ontwerp en bestemming'. Ze heeft het dus juist alle mogelijkheden onthouden, behalve dan die ene: dat de natuur er onbekommerd zijn gang kan gaan.

Achteraan op het braakliggende terrein, maar net aan de verkeerde kant van het hek, staat een klein, ongebruikt gebouwtje. In de nabije toekomst zal het waarschijnlijk worden afgebroken. Jammer dat er op het terrein dat tot kunstwerk is verheven niet zo'n gebouwtje staat, het zou interessant zijn om te zien hoe dat door de elementen langzaamaan tot vormeloosheid wordt teruggebracht. Nu maar hopen dat tot 2018 de picknicktafel op dezelfde plek blijft staan, dat hij 's winters niet wordt binnengehaald, zodat te zien zal zijn hoe de natuur een stuk hout herwint dat door mensen tot gebruiksvoorwerp was gemaakt.

Uit KUNST/MEESTER, rubriek in Smaak, blad voor de rijkshuisvesting